

PATVIRTINTA

Vilniaus lopšelio-darželio „Pelenė“

direktorius 2019 m. kovo 1 d.

įsakymu Nr. V- 32

**VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „PELENĖ“
IKIMOKYKLINIO IR PRIEŠMOKYKLINIO AMŽIAUS
NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO PILETINIO UGDYMO
„PO TĖVIŠKĖS DANGUM“
PROGRAMA**

Programą parengė direktorės 2019-02-04 įsakymu V-16

Patvirtinta darbo grupė:

Beata Mošenec, direktoriaus pavaduotoja ugdymui

Nijolė Klara Avlasovič, auklėtoja

Jelena Skibickaja, logopedė,

Tatjana Rajevskaja, muz. mokytoja.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo teikėjas-Vilniaus lopšelis-darželis „Pelenė“ (toliau - įstaiga), įregistruota Juridinių asmenų registre, kodas 190022257. Teisinė forma - biudžetinė įstaiga. Grupė - priešmokyklinio ugdymo mokykla.
2. Įstaigos buveinės adresas –Justiniškių 84, LT-05232, Vilnius
3. Programos pavadinimas - Vilniaus lopšelis-darželis „Pelenė“ ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus neformaliojo vaikų švietimo pilietinio ugdymo programa (toliau-programa).
4. Programos rengėjai: Beata Mošenec, direktoriaus pavaduotoja ugdymui, Nijolė Klara Avlasovič, auklėtoja; Jelena Skibickaja, logopedė, Tatjana Rajevskaja, muz. mokytoja.
5. Programos koordinatorius - direktorė Irina Jadevičienė.
6. Programos trukmė - tęstinė. Programos turinys koreguojamas pagal poreikį.
7. Programos apimtis - vieneri mokslo metai.
8. Programos dalyviai – ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai.
9. Programa atnaujinama, tobulinama pagal poreikį.

II. UGDYMO PRINCIPAI

10. Tautiškumo principas. Perimti, perduoti ir puoselėti tautos kultūros vertybes, Vilniaus krašto, papročius, tradicijas.
11. Integralumo principas. Siekti ugdymo turinio vientisumo, lankstumo, integralumo. Plėtoti vaiko visuminį pasaulio suvokimą ir jo veiklos patirtį.
12. Individualizavimo ir diferencijavimo principai. Ugdyti vaiką atsižvelgiant į jo gebėjimus, turimą patirtį, pomėgius, poreikius, skirtingus pažinimo būdus, brandos ypatybes.

III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

13. Programos įgyvendinimui įstaigoje sudarytos palankios materialinės ir ugdymo(si) sąlygos: įrengti kambarėliai veiklai su moliu, šiaudu, žolynais, sukaupta etnokultūrinė medžiaga (fotoalbumai, knygos, reprodukcijos, metodinė literatūra), įstaigoje suburtas vaikų

ansamblis. „Mamos mokykla“, pedagogai kelia profesinį meistriškumą pilietinio ugdymo srityje ir kt.

14. Programos aktualumas:

14.1. švietimo paslaugų veiksmingumo stiprinimas, integruojant pilietinį ugdymą į ikimokyklinio ugdymo programą;

14.2. vertybių sistemos kūrimas, puoselėjant tradicijas, dalyvaujant pilietinėse akcijose;

14.3. pedagogo-vaiko-šeimoms sąveikos stiprinimas, skatinant pilietinį ugdymą ir saviraišką;

14.4. lankstus, įvairiapusiškas ir taupus, turimų materialinių, intelektualinių įstaigos išteklių naudojimas.

15. Programos tikslas-padėti vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninės, socialinius, pažintinius poreikius,

16. Programos uždaviniai:

16.1. tenkinti vaikų pilietinės saviraiškos poreikius;

16.2. plėtoti vaikų įgytą patirtį apie pilietiškumą;

16.3. skatinti tėvus (kitus teisėtus vaiko atstovus) dalyvauti pilietinėse akcijose bei veiklose ir aplinkos kūrime.

IV. TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

17. Programos turinys, metodai ir priemonės

Eil. Nr.	Kompetencija	Turinys	Metodai	Priemonės
	Komunikavimo Kompetencija 1. Sakytinė kalba 2. Rašytinė kalba 3. Meninė raiška	Vaikas plečia supratimą apie gimtosios kalbos savitumą (taisyklinga, vaizdinga, turtinga), kalbos garsines savybes, kalbos intonaciją, tempą, plečia žodžių reikšmės supratimą (sinonimas,	Stebėjimas, pokalbis, demonstravimas, aiškinimas, aptarimas, skaitymas, interviu, vertinimas, pasakojimas, susitikimai, atvirų durų dienos,	Knygos, enciklopedijos, atvirukai, pasakų įrašai, paveikslai, paveikslėliai, įvairūs loto, garsajuostės, CD su gamtos

		<p>perkeltinė žodžių reikšmė, palyginimas), domisi knygomis, grafiniais simboliais (raidėmis, žodžiais), kuria knygeles, pasakas, klausydamasis tarmiškos kalbos, įrašų, skaitomų pasakų, sakmių, padavimų, tautosakos ir grožinės literatūros kūrinių, vaikas juos aptaria, plečia kalbos žodyną, suvokia ir įsimena patarles, priežodžius, žaidimuose ir bendravime naudoja dialogus, pamėgdžiojimus, greitakalbes, mįsles, gamtos garsų pamėgdžiojimus, erzinius, tyrinėdamas juostų, tautinių rūbų, keramikos dirbinių, karpinių, audinių puošybos elementus, vaikas susipažįsta su liaudies simbolika, ornamentika, mokosi rašto elementų, pasakoja savo ir klausosi kitų patirtų įspūdžių, atpasakoja pasakas, apsakymus, girdėtas istorijas, matytus filmus ir kt. Lankosi knygynuose, bibliotekose, teatre, parodose, muziejuje.</p>	<p>improvizavimas ir kt.</p>	<p>garsais, diafilmai, raidelių maketai, tautodailės reprodukcijų rinkiniai, tautosaka, tautinė simbolika, tautiniai rūbai, šeimos nuotraukos ir kt</p>
--	--	--	------------------------------	---

		augmenijos ir gyvūnijos, tyrinédamas daiktus geba su jais saugiai elgtis.		
17.3	<p>Pažinimo Kompetencija</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mokėjimas mokytis 2. Problemų sprendimas 3. Tyrinėjimas 4. Aplinkos pažinimas 5. Kiekio supratimas ir skaičiavimas 6. Forma, erdvė ir matavimas 	<p>Vaikas domisi supančia aplinka, gamta, žmonių gyvenimo būdu, gyvenama vieta, žmonių grupėmis(šeima, kaimynai, profesijos), senoviniais darbais, stebi, senovines ir šiuolaikines sodybas, kiemus, sužino apie senovės amatus, susipažįsta su liaudies papročiais ir tradicijomis, tyrinėja senovinę aplinką, tautinių drabužių, audinių raštus, nusako spalvų derinius, geometrines formas, kuria meninius darbelius, knygeles apie savo pomėgius, vaidina mėgiamas pasakas, mena mįsles apie senovinius darbo įrankius, klausosi ekologinių skaitinių, pasakojimų apie gamtą, augalus, gyvūnus, tyrinėja gamtos gėrybes (įsižiūri, įsiklauso, uosto, ragauja, liečia), bendrauja ir bendradarbiauja su Kuršių Nerijos gamtininkų stoties bendruomene, su Klaipėdos krašto liaudies meistrais,</p>	<p>Stebėjimas, pokalbis, demonstravimas, aiškinimas, aptarimas, interviu, vertinimas, žaidimai, tyrinėjimas, pasakojimas, eksperimentavimas, išvykos, ekskursijos ir kt.</p>	<p>Senoviniai buities daiktai, įrankiai, tautinė simbolika, tautiniai rūbai, enciklopedijos , paveikslai, paveikslėliai, atvirukai, nuotraukos, albumai, vaizdajuostės, siužetiniai žaislai, stalo žaidimai, kalendoriai, Lietuvos vėliava, herbas, gaublys ir kt.</p>

		Meno pažinimo centru ir kt		
17.4	<p>Meninė Kompetencija</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kūrybiškumas 2. Meninė raiška 3. Estetinis suvokimas 	<p>Vaikas susipažįsta su tautos menine kultūra, liaudies meno dirbiniais (švilpynėmis, moliniais žaislais, tautodailės darbais), dainuoja kalendorines ir liaudies dainas, dalyvauja tradicinėse Rėdos rato šventėse, vaidina liaudies pasakų siužetus, juos interpretuoja, kuria, fantazuoja, išgauna personažams būdingą kalbą, klausosi liaudies muzikos, atpažįsta jos nuotaiką, mokosi žemaitiškų dainų, groja liaudiškais muzikos instrumentais, skiria juos iš skambesio, skatinami dainuoti laisvai, natūraliu balsu, intonuoja (lėtai, greitai), šoka ratelius, reiškia savo mintis apie gamtos ritmą mene, kuria žaidimams, etninei veiklai palankią aplinką, puošia grupę savo sukurtais darbeliais, daro muzikos instrumentus iš sėklų, akmenukų, karklo, kriauklelių, susipažįsta su molio, šiaudo, žolynų savybėmis ir kuria iš jų įvairius darbelius ir kt.</p>	<p>Stebėjimas, pokalbis, demonstravimas, aiškinimas, aptarimas, interviu, vertinimas, žaidimai, imitavimas, improvizavimas (išraiška judesiu ir saviraiška)</p>	<p>Barškučiai, švilpynės, būgneliai, muzikiniai žaislai, molbertai, molis, šiaudas, medžiagų atraižos, teptukai flomasteriai, akvareliniai dažai, guašas, kreidelės, modelinas, plastilinas, teatrinės lėlės, muzikiniai įrašai, magnetofonas, įvairios personažų kaukės ir kt.</p>

17.5	<p>Socialinė Kompetencija</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Savivoka ir savigarba 2. Emocijų suvokimas ir raiška 3. Savireguliacija ir savikontrolė 4. Santykiai su suaugusiais 5. Santykiai su bendraamžiais 6. Iniciatyvumas ir atkaklumas 7. Problemų sprendimas 	<p>Vaikas perima tautos vertybines, dorovines nuostatas, etnines, menines tradicijas, susipažįsta su liaudies menu, simbolika, plečia supratimą apie šeimą, giminę, piešia Šeimos medį, aptaria šeimos tradicijas, kuria knygeles apie šeimos švenčiamas šventes, aptaria, kaip įvairūs giminės yra vadinami (pusbrolis, teta, dėdė ir kt.). Kokios šventės ir tradicijos suburia giminę (vardadieniai, gimtadieniai, giminės, suvažiavimas“, krikštynos ir kt.). Domisi savo krašto, Tėvynės istorija, ugdomi pagarbą gimtajai kalbai, susipažįsta su savo gimtuoju miestu, lankosi istorinėse vietose, tyrinėja Lietuvos ir Klaipėdos miesto žemėlapius, atpažįsta tautinius simbolius, klausosi tautinės giesmės ir kt..</p>	<p>Stebėjimas, pokalbis, demonstravimas aiškinimas, aptarimas, skaitymas, pasakojimas, interviu, vertinimas, žaidimai, imitavimas, improvizavimas, pasivaikščiojimas ir kt</p>	<p>Tautinė simbolika, tautiniai rūbai, enciklopedijos , šeimos nuotraukų albumai, socialinio turinio vaikiškos knygos, kalendoriai, gaublys, Lietuvos žemėlapis, herbas ir kt.</p>
------	--	---	--	--

V. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

18. Įgyvendinus programą:

18.1. tobulinami ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų asmeniniai gebėjimai ir tenkinami jų saviraiškos ir kūrybiškumo poreikiai;

18.2. organizuojamos etnokultūrinės, tradicinės kalendorinės šventės, edukacinės valandėlės;

- 18.3. organizuojamos išvykos į Gedimino pilies, Mažosios Lietuvos bei muziejus;
- 18.4. bendradarbiaujama su Vilniaus krašto liaudies meistrais, Etnokultūros centru.
- 18.5. dalyvaujama ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų kūrybinės raiškos festivaliuose, konkursuose;
- 18.6. puoselėjamos pilietinio ugdymo tradicijos bendradarbiaujant su šeima, vietos bendruomene;
- 18.7. tobulinama pedagogų kvalifikacija pilietinio ugdymo srityje.
19. Ugdymo pasiekimų vertinimo metodai: stebėjimas, pokalbis su vaiko tėvais, vaiko veiklos, analizė, audio ir video įrašai.
20. Ugdymo pasiekimų vertinimo dažnumas: du kartus per metus (rudenį ir pavasarį).
Prireikus atliekami tarpiniai vaikų pasiekimų vertinimai.
21. Ugdymo pasiekimų fiksavimo formos: ikimokyklinės grupės dienynas, vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimo protokolai, aplankai.
22. Ugdymo pasiekimų pateikimo formos: metų veiklos pokyčių vertinimas (ugdamosios veiklos metų apmąstymai), metų planuojama veikla, grupės savaitės planai, pokalbiai su tėvais, pedagogais, vaikų raiškos darbai, veiklos pėdsakai, „minčių lietus“, klausimai, pasakojimai, samprotavimai, žodinė kūryba, nuotraukos, vaiko veiklos stebėjimo užrašai.

SUDERINTA

Vilniaus lopšelio-darželio „Pelėnė“

pedagogų metodinės tarybos 2019 m. vasario 25 d.

posėdžio protokoliniu nutarimu (protokolas Nr. 2)

NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005-04-18 įsakymas Nr. ISAK - 627 „Dėl ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“ (Žin.,2005, Nr. 52-1752).
2. Etninės kultūros ugdymo metodinės rekomendacijos ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo pedagogams.
3. Verseckienė O. Po tėviškės dangum (etninio ugdymo gairės vaikams), 1995.
4. Germanienė V. G. Senovinis kalendorius, 1997.
5. Klimka. L. Po tėviškės dangum, 1997.
6. Katinienė. A. Vaiko muzikinės kultūros ugdymas darželyje, 1998.
7. Perkovskis. J. Žemaičių liaudies meno ornamentas: forma ir simbolika, 1999.
8. Vaicekauskas A. Vaikams apie senąsias lietuvių šventes, 2007.
9. Čepienė I. Etninė kultūra ir ekologija, 1999.
10. Vaicekauskas A. Lietuvių šeimos papročiai, 2006.